

Oslo kommune
Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Dato: 18.11.2014

Deres ref:	Vår ref (saksnr):	Saksbeh:	Arkivkode:
	201404786-2	Anne Jensen, 23 46 15 96	300

HØRING - FORSLAG OM Å UTVIDE ADGANGEN TIL Å PÅLEGGE HJELPETILTAK MED HJEMMEL I LOV OM BARNEVERNTJENESTER

Byråd for helse- og sosiale tjenester i Oslo kommune avgir følgende uttalelse til departementets høringssak av 20.10.2014:

Generelt om lovforslaget

Oslo kommune støttet Raundalen-utvalgets anbefaling om hjemmel til å pålegge flere hjelpetiltak. At det nå kommer et konkret lovforslag er derfor positivt. Det kan hjelpe barnevernet å nå barn og familier, som det er bekymring for, men hvor loven per i dag ikke har sterke nok virkemidler.

Oslo kommune savner likevel en nærmere utredning og konkretisering av målgruppa for den nye hjemmelen. Det ville også vært en fordel om lovforslaget ble sett bedre i sammenheng med departementets anbefaling fra 2008, om muligheten for å gjenoppta undersøkelser. Oslo kommune ser likheter i målgruppene for denne anbefalingen og høringsforslaget.

Hvilke typer tiltak skal kunne pålegges?

Inndelingen i de tre kategoriene barneverntiltak: *kompenserende*, *omsorgsendrende* og *kontroll* er i tråd med den rådende faglige tenkningen. Formålet med tiltaket avgjør hvilken kategori det bør tilhøre. Oslo kommune mener det må være tiltak som er ment å endre omsorgen det er formålstjenlig å kunne pålegge. Det vil helt unntaksvis være aktuelt å pålegge foreldre at barna skal være i for eksempel besøkshjem eller få leksehjelp. I noen tilfeller kan de kompenserende tiltakene være supplement til et endringstiltak, men de bør ikke settes inn som det eneste.

Oslo kommune mener at den uttømmende listen av kompenserende tiltak i § 4-4 bør fjernes. Konkretiseringen av hjelpetiltak ble nylig tatt ut av loven, og enkelte av dem brukes i stadig mindre grad. Det faglige synet i barnevernet er dessuten at tiltak som har som mål å endre omsorgsbetingelsene skal prioriteres. Oslo kommune kan forstå at hensyn til forutsigbarhet overfor foreldre er et argument for en uttømmende liste. Et viktig motargument er imidlertid at den kan hindre at det settes inn tiltak som vil gi best hjelp til det konkrete barnet, fordi det ikke står på listen. Et pålegg om samarbeid med andre relevante instanser, som for eksempel helsetjenesten, kan være den riktige hjelpen i noen tilfeller.

Oslo kommune er enig i at omsorgsendrende tiltak skal være faglig og etisk forsvarlige og bygge på kunnskap om hva som virker. Oslo kommune mener likevel at ordlyden *sikkert kunnskapsgrunnlag* i lovforslaget ikke bør brukes. Det kan reise spørsmål om hvem som skal ha myndighet til å definere hvilke tiltak som er tilstrekkelig kunnskapsbasert. Bestemmelsen kan i sin konsekvens hindre bruk av tiltak og metoder, hvor evidens vanskelig kan påvises.

Varighet av pålegg om hjelpetiltak

Oslo kommune mener at departementets forslag om ett års varighet av pålagt hjelpetiltak, med mulighet ytterligere ett år, er for lenge. I stedet anbefaler vi at det vurderes en begrensning på ett års samlet varighet. Eventuelt et halvt år som hovedregel, med mulighet for et halvt års forlengelse. Begrunnelsen for å forkorte varigheten er både faglig og rettsikkerhetsmessig. Et pålegg om hjelpetiltak bør ikke bli for langvarig, fordi et barn bør kunne oppleve en endring i omsorgssituasjonen så raskt som mulig. Det er derfor viktig at det legges opp til hyppig og grundig evaluering av tiltakenes resultat. Slik Oslo kommune ser det vil også rettsikkerheten være bedre hvis den maksimale varigheten forkortes. Først og fremst for barnet, som raskere kan få en avklaring av framtidige omsorgsbetingelser. Men et pålegg er også et sterkt inngrep overfor foreldre.

Myndighet til å fatte vedtak

Det er interessant at departementet i høringsnotatet ber om synpunkter på om barneverntjenesten selv skal kunne pålegge hjelpetiltak, i stedet for Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Oslo kommune mener det er et alternativ som er verdt å vurdere nærmere. Fordelen vil være muligheten for raskere saksbehandling, og dermed raskere iverksettelse av hjelp til barnet. Det er faktorer som bør telle i en avveining av rettsikkerhetshensyn.

Departementets anbefaling fra 2008, om gjenopptakelse av undersøkelser gir allerede barnevernleder mulighet til sterke virkemidler overfor foreldre. Etter Oslo kommunes mening er det et argument for at barnevernleder også kan få myndigheten til å gi pålegg om hjelpetiltak.

Oslo kommune stiller spørsmål ved enkelte deler av argumentasjonen for at pålegg skal behandles av fylkesnemndene. Hvilket mandat skal nemnda skal ha til å overprøve det faglige skjønnet (se s.13 første avsnitt)?

Behandling i fylkesnemnda forutsetter tilstrekkelig kapasitet. I høringsuttalelsen til Raundalen-utvalget var Oslo kommune bekymret for kapasiteten, og er det fortsatt. Lovendringen kan få svært liten praktisk betydning hvis ikke dette er på plass før iverksettelse.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Oslo kommune mener at lovforslaget undervurderer de økonomiske konsekvensene. Hvis lovendringen blir vedtatt vil det legge press på saksbehandlingsressurser. Det vil for eksempel være nødvendig med systematisk og hyppig evaluering av pålagte tiltak. Eventuell behandling i fylkesnemnda vil kreve ytterligere ressurser, og en må regne med merarbeid ved at vedtak blir påklaget. Generelle forventninger – og krav – til skriftlig dokumentasjon vil med stor sannsynlighet øke. Dessuten må kommunene kunne tilby et vidt spekter av omsorgsendrende tiltak. Mangel på tolker er en utfordring i dag. Det er grunn til å tro at lovendringen fører til at barnevernet i Oslo trenger tilgang til flere autoriserte tolker i flere språk.

Oslo kommune forutsetter at det ikke blir iverksatt noen lovendring før det er budsjettmessig dekning, som understreket i høringsnotatet.

Med vennlig hilsen

Endre Sandvik
kommunaldirektør

Nina Backer-Røed
oppvekstsjef